

מספר הקורס: 1040404-00

שם הקורס בעברית: ערבית מדוברת למתקדמים: שפה, תרבות ומנהגים

שם הקורס באנגלית: Advanced Colloquial Arabic: Language, Culture and Customs

שנה"ל: תש"ף

שם המורה: מר יוסי קטש

שם תוכנית הלימודים: התכנית ללימודי המזרח התיכון והאסלאם

משך והיקף הקורס: שנתי; 4 ש"ס בכל סמסטר.

מבנה/סיווג הקורס: שו"ת (קורס העשרה)

נקודות זכות אקדמיות: 4 נ"ז. **שימו לב:** קורס זה הנו קורס העשרה עודף. הוא יופיע

בגיליון הציונים הסופי לתואר בטבלה נפרדת של קורסים עודפים. הציון בקורס לא יהיה חלק מחישוב הממוצעים הסופיים לתואר. נקודות הזכות בקורס לא יהיו חלק מנקודות הזכות לצבירה לצורך סגירת התואר. ציון הקורס כן ייכלל בממוצע השנתי לצורך קבלת מלגה שנתית.

דרישות קדם: השתתפות וציון עובר בקורס ערבית מדוברת בשנה ג' ללימודים

מועד שעות הקבלה: סמסטר א': יום ב': 12:00-13:00. סמסטר ב': יום ד': 12:00-13:00

פרטי קשר של המרצה: טל': 050-9021990. דוא"ל: ykatash@gmail.com

מטרות הקורס:

שיפור רמת השיח, הבנת הנשמע והנקרא בערבית מדוברת וערבית בינונית ('וסטא') וכן הכרת סוגיות חברתיות אקטואליות בחברה הערבית. בנוסף, יושם דגש על הכרת נושאים תרבותיים ועממיים בעולם הערבי וחשיפה לדעה הכללית העממית הרווחת בשלל נושאים חברתיים וכללי יסוד להכרת להגים ערבים שונים באזורינו לצורך הבנה ותקשורת.

תיאור הקורס:

מטרת הקורס העיקרית היא להקנות יכולת שיח, הבנה וקריאה בערבית מדוברת ו'וסטא' לצרכי הרחבת אפשרויות המחקר בפני הסטודנט בהווה ובעתיד וכן שיפור יכולת השיח בערבית מדוברת בלהג פלשתיני עירוני, תוך כדי קריאה, האזנה וצפייה בשלל חומרים ובהקפדה על יכולת פונטית והנגנה תואמים באמצעות חומרים מובנים במגוון נושאים חברתיים ותרבותיים. הכוללים אוצר מילים, משפטים, פתגמים, סלנג ועוד - אשר יוצרים משפט ושיח ערבי אותנטי. בנוסף לכך הקורס יעסוק בקריאה, צפייה ודיון על חומרים מרשת האינטרנט ומחזאות בערבית מדוברת, צפייה בקטעי וידיאו ותמלולם וכל זאת לצורך העשרת אוצר המילים והבנת הנשמע.

חובות הקורס והרכב הציון בקורס:

הקורס מחייב נוכחות והשתתפות פעילה. במהלך השנה יוטלו מטלות, שיעורי בית וכן הצגת נושאים נבחרים אל מול הכיתה, כל זאת על מנת להביא לשיפור הידע ויכולת הדיבור של הסטודנטים. בסוף השנה יבחנו הסטודנטים בעל פה.

- **השתתפות פעילה בשיעורים והכנת שיעורי בית: 20%**
- **בחנים, הכתבות והצגת 2 נושאים בערבית במהלך השנה: 20%**
ממוצע הציונים בכלל הבחנים, ההכתבות ומטלות ההצגה בכיתה יהווה 20% מהציון הסופי. לאורך השנה יעברו הסטודנטים הכתבות ובחנים בתדירות מוערכת של בוחן כל 2 שיעורים. כמו כן, במהלך השנה ידרשו הסטודנטים להציג שני נושאים בערבית בהתאם להנחיות המורה.
- **בחינה סופית בעל פה: 60%**

ציון עובר בקורס: 60

נושאים נלמדים וקריאת חובה בחלוקה לשיעורים:

השיעורים במהלך שנה"ל יתנהלו באופן הבא:

- קריאה מהמחזאות המצוינים ביבליוגרפיה
- העברת נושא שבועי: אוצר מילים, משפטים, סלנג, מושגים, ביטויים ומשלים.
- האזנה / צפייה בקטע מהמדיה
- סיור וירטואלי בערים והכפרים הערבים
- קריאת פרסומים אקטואליים במדיה החברתית
- תרגול השפה המדוברת הפלסטינית בנושאי הדיון והאקטואליה
- הכרת להגים לבנטינים לצורך הבנה והתמצאות: הלהג המצרי, הסורי, הלבנוני, להג הכפרי ועוד
- שילוב שיחות רדיו ואקטואליה וניתוח השפה הערבית 'וסטא'
- בסוף כל שיעור הסטודנטים יפנו שאלות למתרגל בנושאים הנלמדים לצרכי תרגול השפה והרחבת הידע
- פינת אקטואליה: מסירת מבזק חדשות מפי סטודנט תורן, ראיונות עיתונאים של הסטודנטים את עצמם, "בעד ונגד": חלוקת תפקידים בנושאים אקטואליים
- הפעלות וסימולציות מובנות בנושאים הנלמדים בשיתוף מתרגל

מבנה ההרצאות:

שיעור א':

20-30 דק': "נא להתמקם" - קריאת פוסטים ופרסומים במדוברת בנושאי תרבות, חברה ואקטואליה

30-40 דק': "להדק חגורות" - הצגת הנושא השבועי בחטיבת: משפטים, סיפורים, קטעי צפייה / קריאה / האזנה.

10-15 דק': "טיסה נעימה" - שינון משפטים ודעות שנרכשו באמצעות דיון סטודנטים בשיתוף מתרגל

15-20 דק': "רכישת מזכרת" - הפניית שאלות בערבית למתרגל בנושא הנלמד

שיעור ב':

45 דק': "קונקשן" - קריאת מחזה בערבית מדוברת / פרסומים במדוברת

15 דק': "סיור אווירי" - קטע צפייה על עיר / כפר ערבית

30 דק': "נחיתה רכה" - פינת אקטואליה, הפעלות בהשתתפות מתרגל ועוד .

* מבנה וסדר ההרצאות עשוי להשתנות בהתאם לדינמיקה הקבוצתית בקורס

** ייתכן ויהיו שינויים קלים בנושאי הלימוד ובהקצאת הזמן להם

רשימת נושאי לימוד בתחום "אורח חיים" - יועברו בסמסטר א':

הרעיון מאחורי נושאים אלה הוא הכרת אורח החיים הערבי ומנהגים.

הערה: קורס זה מטרתו להקנות יכולת דיבור, על כן אין דגש רב על קריאה.

במהלך השנה נקרא פרסומים אינטרנטיים במדוברת בעיקר מרשתות חברתיות.

בסמסטר א' הקריאה תהיה מהמחזה הפלשתיני בערבית מדוברת:

עזאם תופיק אבו אלסעוד, קפל 12 טקה (ירושלים: מטבעת אלאמל, 1999) עמ' 41-87.

שיעור 1-2 השוק הערבי: התמצאות בשוק, אווירה, צרכנות ומיקוח

קריאה: עזאם תופיק אבו אלסעוד, קפל 12 טקה (ירושלים: מטבעת אלאמל, 1999) עמ' 41-44

שיעור 3-4 גאוגרפיה: מדינות ערים ורחובות ערבים : התמצאות הכוונה ותקשור ברחוב הערבי

קריאה: עזאם תופיק אבו אלסעוד, קפל 12 טקה (ירושלים: מטבעת אלאמל, 1999) עמ' 45-48

שיעור 5-6 עמים ושבטים ערבים: הבדלים בין עמים ושבטים ואופן ההתנהלות ביניהם
קריאה: עזאם תופיק אבו אלסעוד, קפל 12 טקה (ירושלים: מטבעת אלאמל, 1999) עמ' 49-52

שיעור 7-8 יחסי אהבה שנאה: הפלסטינים מול העולם הערבי. תמיכה פומבית ודיכוי מהגרים
קריאה: עזאם תופיק אבו אלסעוד, קפל 12 טקה (ירושלים: מטבעת אלאמל, 1999) עמ' 53-56

שיעור 9-10 משפחה ושכנים: לחץ חברתי במבנה הערבי, החשש ממה שיאמרו ומנידוי חברתי
וכן רעיון הנישואין וכבוד המשפחה העומד מאחורי זה
קריאה: עזאם תופיק אבו אלסעוד, קפל 12 טקה (ירושלים: מטבעת אלאמל, 1999) עמ' 57-60

שיעור 11-12 הכנסת אורחים: עקרון כיבוד האורח מבחינה הסטורית, מתן חסות והגנה,
מוסכמויות חברתיות
קריאה: עזאם תופיק אבו אלסעוד, קפל 12 טקה (ירושלים: מטבעת אלאמל, 1999) עמ' 61-64

שיעור 13-14 בגדים ואופנה: התפתחות האופנה. הביגוד מעיד על מעמד ואדיקות. קוד הלבוש
בחברה ועוד.
קריאה: עזאם תופיק אבו אלסעוד, קפל 12 טקה (ירושלים: מטבעת אלאמל, 1999) עמ' 65-68

שיעור 15-16 הלאומיות הפלסטינית: הבדלים בתוך העמים הפלסטינים, "5 עמים פלסטינים"
קריאה: עזאם תופיק אבו אלסעוד, קפל 12 טקה (ירושלים: מטבעת אלאמל, 1999) עמ' 69-72

שיעור 17-18 האיחוד הערבי: השאיפה הפנימית הכלל ערבית להשתייכות לאומית ודתית
אחידה: חלום מול מציאות
קריאה: עזאם תופיק אבו אלסעוד, קפל 12 טקה (ירושלים: מטבעת אלאמל, 1999) עמ' 73-76

שיעור 19-20 הסוגיה הפלסטינית: שימוש וניצול ערבי לסוגיה הפלסטינית למטרות פוליטיות
קריאה: עזאם תופיק אבו אלסעוד, קפל 12 טקה (ירושלים: מטבעת אלאמל, 1999) עמ' 77-80

שיעור 21-22 הקשר הירדני לירושלמים: השפעות ירדניות על אורח החיים בירושלים
קריאה: עזאם תופיק אבו אלסעוד, קפל 12 טקה (ירושלים: מטבעת אלאמל, 1999) עמ' 81-84

שיעור 23-24 תיירות פלסטינית קולות אחרים: ערבים ישראלים לעומת ירושלמים ותושבי +
ערבי ישראל והתמודדותם בין שני הלאומים
קריאה: עזאם תופיק אבו אלסעוד, קפל 12 טקה (ירושלים: מטבעת אלאמל, 1999) עמ' 85-87

שיעור 25-26 קולות אחרים: ערבי ישראל והתמודדותם בין שני הלאומים + סיכום הסמסטר

רשימת נושאי לימוד בתחום "התפתחות חיים" - יעברו בסמסטר ב':

הרעיון מאחורי נושאים אלה הוא הכרת שלבי החיים והאירועים המיוחדים בחברה הערבית.

שיעור 1-2 לידה :

בית החולים - איפה יולדים בדרך כלל באילו בתי חולים בירושלים
כיצד בוחרים את שם הנולד
מנהגים סביב מתנות, ביגוד לילד ראשון
טקסים דתיים : ברית, עקיקה

שיעור 3-4 הבדל בין המינים :

מה מותר לבנים לעומת בנות, מטלות בילדות
הבדל בחינוך בגיל קטנות, גבולות
קוד לבוש, גיל החג'אב
משחקים, טלוויזיה, טכנולוגיה

שיעור 5-6 מוסדות חינוך הגיל הרך :

סוגיית מעון ילדים: עלות, מיקום, באיזה גיל נהוג לרשום את הילד, חוגים
עזרה מהמשפחה, אחריות איסוף הילדים, קשיים ועומס בסדר היום. צהרונים

שיעור 7-8 עבודה ופרנסה :

מקורות פרנסה, במה עובדים גברים לעומת נשים.
עבודה עם יהודים לעומת עבודה בכפר או מול המגזר/הגדה.
מקומות עבודה פעם לעומת היום
מה נחשב מקום עבודה מכובד לנשים

שיעור 9-10 גיל בית ספר יסודי :

כיצד הכיתות מחולקות, תפקיד המורה בבית ספר, כבוד המורה
מעורבות וסיוע ההורים בלימודים
חינוך פעם לעומת היום, הרחוב הערבי האם ילדים מסתובבים או כבר לא
עזרים טכנולוגיים בלימודים ומורים פרטיים

שיעור 11-12 מטעמים ואוכל :

האם כל יום מבשלים? מה הילד אוכל? אוכל מסורתי לעומת אוכל מהיר. משפחה צעירה לעומת
אם המשפחה של פעם. שינויים מודרניים במבנה המשפחה. מי עורך קניות, מבשל
אוכל פעם לעומת היום, תזונה נכונה, מודעות לספורט ובריאות

שיעור 13-14 תיכון ואקדמיה :

לחץ התיכונים סביב הבגרות והתוג'יה. תפקיד חברה ומשפחה בלחץ הלימודים. מסיבות
סיום
סדר היום של הסטודנט, מה ואיפה נחשב תואר יוקרתי, השתלבות האקדמאים בשוק העבודה
האם יש פרנסה לאחר התואר. האם נהוג להשלים פרנסה בעבודות נוספות

שיעור 15-16 צרכנות מסחר :

קניות: ישראל והגדה. מחירים. רכישות באינטרנט, החרמת מוצרים ישראלים, ביגוד ואופנה
התפתחות ביגוד הלכה: מה לובשים דתיים. מה נחשב דתי ומה פחות. מה דרגות האדיקות
מוצרי חשמל, ריהוט, סופר או מכולת שכונתית.

שיעור 17-18 קהילה וגיל נוער :

כבוד למבוגרים, האם עדיין קיים או פחות? יציאת בני נוער לעבודה, התנדבות, סיוע למבוגרים, בני משפחה

קהילה: שבטיות, מי מתחתן עם מי: פלאח, עירוני, חברוני
מוסדות אזרחים: משטרה, כיבוי אש. מכובדי הכפר

שיעור 19-20 קיץ וחופש :

מה עושים הילדים? קייטנות, חופשות, בילויים. שינה השכמה. העשרה: קריאה לשם הנאה
תנועות נוער, ימי הולדת לילדים, משחקי בית / רחוב, מסגרות, מתנסים

שיעור 21-22 מגורים: בניה / רכישת בית :

עצמאות וחסכון מגיל צעיר לצורך בנייה, משבר הדיור ומצוקת האדמות, צפיפות ועוד
הוצאות על הנישואין. אחריות על ההוצאות. הלוואות, משכנתא כן או לא? האם גרים עם
ההורים?

שיעור 23-24 גיל זקנה :

כיצד מתפרנסים. טיפול בהורים. בית אבות. חלוקת נטל בנים לעומת בנות.
קבורה, בית אבל, ירושה

שיעור 25-26 חגים :

ההכנות לחג, בילויי ילדים בחג. הכפר בחג, הכנה לחג - לבוש
סדר יום בחג, מנהגים, מסורות. מאכלים. תפילות, התאספויות